

Studii, Rev. de ist,
Tom 24, nr 4/1971

DIN ISTORICUL ECONOMIEI FORESTIERE A ROMÂNIEI INTERBELICE

(1919 — 1939)

DE

NICOLAE MARCU

Fondul forestier constituie una din bogățiile naturale, cu un rol deosebit în dezvoltarea economiei unei țări, nu numai pentru că pădurile furnizează masa lemnoasă necesară tuturor ramurilor economiei naționale, ci și datorită influenței mari pe care îl au în ameliorarea factorilor climatici, în menținerea debitului cursurilor de apă, în protecția solului împotriva eroziunilor sau în înfrumusețarea peisajului țării.

Ca urmare a poziției sale geografice, condițiilor de climă și de relief, România era una din țările care poseda într-o proporție însemnată această extrem de valoroasă bogăție naturală. O caracteristică deosebit de importantă a fondului forestier al României o constituia bogăția, varietatea mare a speciilor forestiere ce crește în pădurile țării noastre, esențele numeroase de lemn valoros.

Importanța fondului forestier în cadrul ansamblului economiei naționale a țării noastre este evidențiată de câțiva factori. Astfel, pădurile au asigurat consumul de lemn de 12—15 000 000 m³ și un export care a reprezentat valoare 10—16% din volumul întregului export al țării. Din exploatarea forestieră și din industrializarea lemnului, statul și-a asigurat venituri deosebit de importante la buget, cifrate în 1930, spre exemplu, la 950 000 000 lei, în afara taxelor vamale încasate pentru exportul de lemn. Aproximativ 250 000 de muncitori permanenți și sezonieri lucrau anual în sectorul forestier și circa 45 000 de muncitori în industria de prelucrare a lemnului. Traficul lemnului pe calea ferată a reprezentat cantitativ aproximativ 1/3 din întregul transport de mărfuri; în 1928, spre exemplu, a însumat 650 000 de vagoane.

În produsul social total al țării, producția forestieră participa cu 3,2% în 1929 și cu 0,9% în 1938¹.

¹ M. A. Lupu, *Studii privind dezvoltarea economiei României în perioada capitalismului*, în „Studii și cercetări economice”, 1967, p. 334—335.

Pădurile din România ocupau în 1938 ceva mai mult de 6 584 000 ha, sau 22,3% din suprafața teritoriului țării². Din fondul forestier de pe glob, România deținea 0,2% în timp ce U.R.S.S. și Imperiul britanic dețineau câte 21%, Brazilia 13,4%, S.U.A. 9,1% etc. În cadrul țărilor europene, România deținea locul al 9-lea din punctul de vedere al domeniului forestier. Într-adevăr, din totalul pădurilor din Europa, U.R.S.S. (partea europeană) deținea 53%, Finlanda 9%, Suedia 8%, Germania 4%, Franța 3,5%, Polonia 3%, Iugoslavia 2,8%, Norvegia 2,5%, România 2,4% etc.³.

Din punctul de vedere al repartiției teritoriului României pe categorii de terenuri în comparație cu alte țări, în 1937—1938 țara noastră se plasa înaintea Franței, Belgiei, Ungariei etc. în ceea ce privește procentul de păduri față de întreaga suprafață a țării. Într-adevăr, România era din punctul de vedere al procentului de împădurire față de suprafața totală a 10-a țară din Europa.

Procentul de împădurire față de suprafața totală în principalele țări europene⁴

N. crt.	Țări europene	%
1	Finlanda	73,5
2	Suedia	52,0
3	Austria	37,5
4	Cehoslovacia	33,1
5	Iugoslavia	30,3
6	Bulgaria	27,9
7	Germania	26,6
8	Elveția	23,6
9	Polonia	22,0
10	România	21,7
11	Franța	18,8
12	Belgia	18,3
13	Italia	17,0
14	Grecia	12,0
15	Ungaria	9,6
16	Spania	9,5
17	Anglia	1,0

Aceste date arată că România se situa în grupa de mijloc în cadrul țărilor europene ca procent de împădurire față de suprafața totală, ceea ce se consideră de știința silvică drept un minim necesar pentru satisfacerea nevoilor populației unui stat. În raport cu suprafața mijlocie de pădure pe locuitor, în timp ce Finlanda avea 7,1 ha, Suedia 3,5 ha, Norvegia 2,6 ha, Iugoslavia 0,6 ha, România poseda 0,35 ha, Cehoslovacia și Polonia câte 0,33, Elveția 0,24 ha, Germania 0,21 ha. Deci și din acest punct de vedere țara noastră se situa în grupa de mijloc a țărilor europene⁵.

Dacă însă luăm în considerare nu suprafața de pădure indiferent de speciile de arbori, ci pe cea ocupată de rășinoase — specie valoroasă din punctul de vedere al comerțului internațional de lemn —, atunci România ocupa un loc inferior între țările europene. Din cele 0,35 ha de pădure pe cap de locuitor, abia 0,09 ha erau păduri de rășinoase, restul fiind fag, stejar, carpen etc.

Repartiția teritorială a pădurilor pe cuprinsul țării era inegală: în Transilvania erau situate 49,5% din pădurile României, în România din granițele dinaintea primului război mondial 40,5%, iar în nordul Moldovei 6,9%. Dintre aceste regiuni ale țării, ultima era proporțional cea mai bogată în păduri, având procentul de împădurire de 43% față de întinderea totală a teritoriului ei, urmată de Transilvania cu 32%

² Anuarul statistic al României, 1929 și 1940, p. 403.

³ Enciclopedia României, vol. III, p. 449.

⁴ Ing. P. Ioan, *Sporirea producției forestiere*, București, 1939, p. 18.

⁵ Enciclopedia României, vol. III, p. 449.

și vechiul regat cu 18%. În timp ce în Transilvania reveneau 0,60 ha de pădure pe locuitor, iar în nordul Moldovei 0,50 ha, în restul țării procentele erau foarte mici, aceste din urmă regiuni fiind sărace în păduri. De asemenea repartitia teritorială a pădurilor arată concentrarea lor în regiunea muntoasă și de coline, unde erau situate circa 80% din suprafețele împădurite, în regiunea de șes și de deal nemaexistind decât 20%⁶.

Din punctul de vedere al repartitiei pădurilor României pe specii, se constată predominarea pădurilor de foioase, care cuprindeau 75% din suprafața pădurilor țării, fagul singur deținând 38% din totalul pădurilor din România. Restul speciilor de foioase îl formau stejarul, gorunul, cerul etc. (la un loc 24% din suprafața pădurilor), foioasele tari (carpen, frasin, ulm, salcîm, paltin etc.) cu 8,7%, foioase moi (tei, mesteacăn, salcie, plop), cu 4,2 din suprafața pădurilor. Speciile de rășinoase (brad, molid, pin și larice) ocupau împreună 25% din întinderile pădurilor tari, molidul singur deținând 2/3 din suprafața rășinoaselor.

Structura pe specii a pădurilor din România în 1929⁷

Specii	Mii ha	%
Total	6 449	100,0
Rășinoase	1 615	25,0
Molid	1 188	18,4
Brad	409	6,3
Pin	14	0,2
Larice	4	0,1
Fag	2 453	38,0
Quercinee	1 549	24,0
Gorun	627	9,7
Stejar pedunculat	586	9,1
Cer	199	3,1
Glmiță	137	2,1
Foioase tari	562	8,7
Carpen	240	3,7
Frasin	41	0,7
Salcîm	38	0,6
Ulm	35	0,5
Anin	13	0,2
Paltin	9	0,1
Alte specii tari	186	2,9
Foioase moi	270	4,2
Salcie și plop	107	1,7
Tei	95	1,5
Mesteacăn	68	1,1

Această structură a fondului forestier al țării relevă varietatea și bogăția sa pe specii valoroase. Totuși, din punctul de vedere al industrializării și al comerțului nostru exterior, rășinoasele, deși aveau numai 25% din totalul suprafeței pădurilor, reprezentau specia cea mai importantă ca materie primă pentru fabricile de cherestea, celuloză, hîrtie etc. De asemenea aproape 80% din exportul nostru de lemn era din această specie. Prețioase pentru

⁶ V. Madgearu, *Evoluția economiei românești după războiul mondial*, București, 1940, p. 94.

⁷ *Enciclopedia României*, vol. III p. 452; Ing. P. Ioan, *Politica silvică națională*, București, 1936, p. 29—34.

industrie erau de asemenea stejarul pedunculat și gorunul pentru furnire și alte produse, carpenul pentru fabricarea de unelte, frasinul, ulmul și paltinul pentru industria de mobile, aviație etc.

Din punctul de vedere al pădurilor de rășinoase, structura fondului forestier al României era nefavorabilă, iar comparația cu alte țări europene arăta că într-o exploatare rațională abia s-ar fi putut acoperi consumul interior, dar nu ar fi trebuit făcut de loc export din acest lemn.

Aceste date arată că România nu putea fi clasată printre țările bogate în rășinoase. După aprecierile specialiștilor, numai țările cu o cotă de cel puțin 20 ha la 100 de locuitori puteau fi considerate ca având un bogat fond forestier de rășinoase.

În privința pădurilor de stejar, de asemenea situația fondului forestier al României nu era favorabilă. Faptul că aceste păduri erau situate la șes și în regiunea colinelor a făcut să fie ușor accesibile, iar variatele folosiri în industrie au dus la masive tăieri. Din această cauză, nici consumul intern nu putea fi acoperit din exploatare normală a pădurilor existente. Astfel, anual se putea conta pe o cantitate de cel mult numai C. F. R. aveau nevoie de peste

Suprafața pădurilor de rășinoase care revenea în țările europene la 100 de locuitori (în ha) *

1	Finlanda	608
2	Suedia	329
3	Norvegia	194
4	U.R.S.S. (europeană)	88
5	Austria	39
6	Polonia	22
7	Cehoslovacia	20
8	Elveția	17
9	Portugalia	16
10	Germania	14
11	Iugoslavia	11
12	România	9
13	Franta	7
14	Spania	6
15	Bulgaria	6
16	Ungaria	6
17	Danemarca	5

150 000 m³ de stejar, în timp ce numai C. F. R. aveau nevoie de peste 200 000 m³ pentru traverse⁹.

Fondul cel mai masiv al pădurii îl forma fagul, peste 38% din suprafața totală a pădurilor țării, putându-se recolta anual circa 4—5 000 000 m³. Pe măsura împușinării molidului și a stejarului, fagul a căpătat tot mai multă importanță, nu numai ca lemn de foc, ci și ca lemn de lucru, înlocuind, spre exemplu, traversele de stejar.

O situație nefavorabilă a fondului forestier datorită aceleiași cauze, exploatarea nerațională, o prezenta și distribuția speciilor după vîrsta arborilor care compuneau pădurile în 1935¹⁰.

Repartiția pădurilor după vîrstă

Clase de vîrste			% din suprafața totală a pădurilor
Pînă la 20	de	ani	
Între 21 și 40	"	"	32,3
" 41 " 60	"	"	19,1
" 61 " 80	"	"	12,5
" 81 " 100	"	"	10,9
Peste 100	"	"	10,6
			14,6

* Dr. V. Săbău, *Organizarea producției forestiere în cadrul unei politici economice naționale*, București, 1937, p. 37.

⁹ Ing. P. Ioan, *Politica silvică națională*, p. 33.

¹⁰ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 94.

Această situație arată un deficit la suprafețele din clasele de vîrstă înaintată și care vin la rînd la exploatare. „Arboretele bătrîne de stejar fiind deja epuizate ... — scria un specialist — în ultimii 40 de ani s-au exploatat 81% din pădurile noastre de stejar, ceea ce constituie un adevărat record de tăiere a pădurilor¹¹. Faptul că 51,4% din pădurile țării nu depășeau vîrsta de 40 de ani, arată că mai bine de jumătate din pădurile existente au fost tăiate numai în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și primele trei decenii ale secolului al XX-lea, aceasta în afara pădurilor dispărute complet. Nici ponderea relativ însemnată a pădurilor bătrîne (peste 80 de ani) nu prezenta un avantaj deosebit, datorită procentului mare de depreciere (putregai, lemn noduros etc.), în afară de faptul că predominarea o avea fagul. Faptul că în vîrstele bătrîne au rezistat pădurile de fag a fost urmarea deosebitului interes manifestat de exploatatorii pădurilor pentru lemnul de stejar și de rășinoase. În ce privește pădurile de stejar, după datele din 1929 numai 5% erau în vîrstă de peste 80 de ani, 14% între 40 și 80 de ani, iar 81% mai tinere de 40 de ani. Ca urmare, abia 27 000 ha de pădure de stejar poseda arborete bătrîne, din care se putea procura lemn de dimensiuni mai mari, restul de 1 300 000 ha cuprinzînd păduri tinere care nu produceau lemn de lucru sau pentru utilizări industriale¹². De altfel situația era tot atît de nefavorabilă și în privința pădurilor de rășinoase și de fag, unde de asemenea lipseau în mare măsură pădurile bătrîne și mijlocii, predominînd arboretele tinere.

Capacitatea redusă de producție în cadrul silviculturii țării era urmarea firească a situației arătate mai înainte, iar aceasta, la rîndul ei, era consecința exploatării neraționale a pădurilor, întreprinsă în România capitalistă. După aprecierile specialiștilor, un ha de pădure producea în România, în medie anuală, 2,9 m³ lemn, din care 2,3 m³ era lemn plin (mai gros de 7 cm în diametru), iar restul era lemn subțire.

Pe specii, potențialul mediu anual de producție al pădurilor țării noastre era următorul :

Capacitatea normală de producție anuală a pădurilor pe specii ¹³ (în mii m³)

Specii	Creșterea lemnoasă comercializabilă pe an și ha redusă la consistența 0,6	Creșteri medii totale mii m ³
Rășinoase	2,0	3 230
Fag	2,8	6 871
Stejar	2,6	4 017
Alte foioase tari	3,2	1 775
Foioase moi	10,1	2 727
TOTAL	2,0	18 620

În consecință, față de întinderea totală a pădurilor de 6 500 000 ha capacitatea totală de producție anuală se ridică după aceste aprecieri la 18 600 000 m³ lemn, din care 32%, sau 600 000 000 m³ lemn de lucru

¹¹ Dr. V. Săbău, *op. cit.*, p. 29.

¹² V. Madgearu, *op. cit.*, p. 95.

¹³ Dr. V. Săbău, *op. cit.*, p. 10.

(din care 2 800 000 m³ de foioase și 3 200 000 m³ de rășinoase) și 68% sau 12 600 000 m³, lemn de foc¹⁴. Alți specialiști apreciau producția anuală numai la 12 000 000 m³, deși, datorită condițiilor naturale ale țării, ar fi trebuit să avem o producție anuală pe hectar de cel puțin 4 m³, adică în total 26 000 000 m³ material lemnos¹⁵. Cît anume s-a exploatat efectiv în perioada interbelică se va arăta mai jos.

Comparația cu alte țări în privința capacității de producție pe ansamblul speciilor scoate în relief că România avea o situație mijlocie, fiind întrecută de Germania, Portugalia, Elveția, Austria, Cehoslovacia și Ungaria, dar depășind țări ca Olanda, Suedia, Norvegia și Spania¹⁶.

Producția relativ scăzută a pădurilor din România ca urmare a creșterilor restrinse anuale era consecința unui șir de cauze.

În primul rînd trebuie scos în relief că aproximativ numai 50% din pădurile țării erau productive, deoarece, circa 3 000 000 ha, după aprecierile oamenilor de specialitate, erau neexploatabile. În cadrul acestor păduri care nu se puteau exploata intrau masivele lipsite de mijloace de transport, pădurile în care exploatarea nu era rentabilă în special datorită așezărilor, pădurile intrate într-o lungă perioadă de așteptare ca urmare a secăturii prin exploatarea nerațională, pădurile degradate din cauza unei exploatare prădalnice etc.¹⁷. Din suprafața deci de 6 500 000 ha a pădurilor, 3 700 000 ha, sau 58%, erau considerate de specialiști „comerciabile” și 2 800 000 ha, sau 42% „necomerciabile”, adică neexploatabile¹⁸. În special în cadrul pădurilor proprietate particulară, procentul celor neexploatabile — ceea ce nu înseamnă de loc că nu se efectuau și aici tăieri masive — se ridica pînă la 84%, din care 74% trebuiau să fie păduri „în așteptare” și 10% lipsite de rentabilitate¹⁹.

Ca și la producția agricolă, cultura practică în România în silvicultură, folosirea în măsură insuficientă de investiții și mijloace tehnice moderne, îngrășăminte, antidăunători etc. duceau la o producție scăzută anuală la ha de pădure. Ca urmare a lipsei de grijă pentru protecția pădurilor, starea lor fitosanitară era foarte scăzută, menținîndu-se și declanșîndu-se periodic calamități pricinuite de diverși dăunători biotici și abiotici.

Producția aceasta scăzută mai era urmarea neregenerării la timp a pădurilor tăiate ras, întinsele păduri în stare de rariște și de tufărișuri rău îngrijite, stări rele a vegetației multor păduri și practicării abuzive a pășunatului în păduri.

Investițiile efectuate în domeniul silviculturii, după aprecierile specialiștilor timpului, au fost deosebit de reduse în raport cu necesitățile întreținerii și exploatareii fondului forestier al țării. Plantarea unor terenuri despădurite necesita investiții importante pe termen lung: „Cine plantează o bucată de teren cu molid în vederea producției de lemn de lucru știe că recoltarea nu se va putea face decît peste 70—80 de ani, iar în cazul stejarului decît peste 120—160 de ani”²⁰. Dar chiar și investi-

¹⁴ *Enciclopedia României*, vol. III, p. 454.

¹⁵ Ing. P. Ioan, *Politica silvică națională*, p. 20.

¹⁶ Idem, *Sporirea producției forestiere*, p. 7.

¹⁷ Idem, *Politica silvică națională*, p. 24—25.

¹⁸ Idem, *Sporirea producției forestiere*, p. 11.

¹⁹ *Ibidem*, p. 12.

²⁰ Prof. dr. I. C. Demetrescu, *Capitalul în economia forestieră*, București, 1937, p. 14.

țiile pentru exploatarea industrială a pădurii, cum erau cele pentru construirea unor drumuri sau linii înguste ferate, pentru scoaterea din pădure a materialului lemnos, pentru întocmirea unui amenajament ingenios etc. — investiții care în general se amortizau destul de rapid —, erau de asemenea reduse.

Eforturile făcute de stat în vederea creării de pepiniere care să producă puieții necesari replantărilor au fost cu totul insuficiente în raport cu cerințele tot mai mari de reîmpăduriri de tot felul. „Trebuie — scria „Revista pădurilor” — să mărim suprafața pepinierelor existente, cu atât mai mult cu cât în Bărăgan și de-a lungul Dunării, pe nisipurile zburătoare, este necesar a se crea păduri de protecție, dovedite mult folositoare agriculturii”²¹. În fapt nu se putea conta nici măcar pe fondurile modeste bănești prevăzute în bugetul de stat, deoarece volumul lor varia de la un an la altul, neexistând o prevedere — un plan pe mai mulți ani — absolut necesară în asemenea lucrări, iar Ministerul de Finanțe reducând continuu pentru economii bugetare aceste fonduri destinate replantărilor în scopul ameliorării terenurilor degradate²².

Dar ceea ce a agravat enorm situația fondului forestier al României a fost îmbinarea modului nerațional de cultură cu caracterul prădalnic al exploatării pădurilor.

Un specialist în domeniul forestier scria că nici „nu se poate ști precis cât s-a tăiat efectiv în fiecare an din pădurile țării”, că deci se pot face numai evaluări bazate pe diferite raționamente, ca, de exemplu, evaluarea consumului intern de lemn la care se adaugă cantitățile exportate²³.

Pentru anii 1920—1930, evaluările arătau ca fiind tăiate efectiv²⁴:

— posibilitatea normală în raport cu productivitatea	
pădurilor pe 10 ani, câte 12 000 000 m ³ anual	120 mil. m ³
— depășirea acestei posibilități cu cel puțin 50 %	60 mil. m ³
— defrișarea a peste 600 000 ha de păduri a câte	
150 m ³ pe ha	90 mil. m ³
Total:	270 mil. m ³

adică în medie 27 000 000 m³ pe an, față de numai 18 600 000 m³, capacitatea normală de producție.

Din această cantitate, circa 10 000 000 m³ anual erau lemn de rășinoase. Din cele 27 000 000 m³ s-au exportat 6 000 000 m³ de lemn de lucru și 15 000 000 m³ de lemn de foc, iar restul de 19 500 000 m³ s-au consumat în țară (8 000 000 m³ de lemn de lucru și 11 500 000 m³ de lemn de foc)²⁵.

²¹ Ing. V. N. Priboianu, *Împăduririle terenurilor degradate*, în „Revista pădurilor”, 1936, nr. 3, p. 301—301.

²² Ing. D. Grozescu, *Fondul de ameliorarea terenurilor degradate*, în „Revista pădurilor”, 1936 nr. 3, p. 229—301.

²³ Dr. V. Săbău, *Cultura și exploatarea pădurilor*, în *Enciclopedia României*, vol. III, p. 457.

²⁴ Ing. P. Ioan, *Politica silvică națională*, p. 25—26.

²⁵ *Ibidem*.

Pe drept cuvînt s-a apreciat că „exploatarea pădurilor în perioada de după război nu a fost extensivă, ci a avut și un caracter prădalnic... S-a exploatat, pe lângă posibilitatea normală a pădurilor, întreaga rezervă de material lemnos a arboretelor în vîrstă înaintată, materialul de pe suprafețele defrișate și o parte chiar din capital, fapt ce rezultă din deficitul constatat în suprafețe de păduri de vîrstă înaintată”²⁶.

Pentru anii 1931—1937, evaluările s-au făcut astfel: consumul intern anual pe locuitor s-a evaluat la 0,5 m³ de lemn de foc și 0,3 m³ de lemn de lucru, adică total 0,8 m³ lemn brut. Înmulțind acest consum cu numărul de locuitori, consumul anual total rezultă a fi de aproximativ 15 000 000 m³, din care 2 700 000 m³ de lemn de lucru de foioase, 31 000 000 m³ de lemn de rășinoase și 9 200 000 m³ de lemn de foc. Dacă la acest consum intern se adăugau cantitățile exportate, se obținea următoarea evaluare a tăierilor pentru anii 1931—1937²⁷:

Evaluarea lemnului tăiat din pădurile țării în anii 1931—1937
în milioane m³

Anii	Total	Lemn de foioase	Lemn de rășinoase
1931	17,8	13,4	4,4
1932	17,1	13,2	4,2
1933	16,5	12,3	4,2
1934	17,2	12,3	4,2
1935	16,7	12,3	4,4
1936	16,9	12,5	4,4
1937	16,5	12,5	4,1

Din aceste cantități anuale (evaluări), lemnul de rășinoase era pentru lucru, iar din esențele din foioase aproximativ 9 500 000 m³ era lemn de foc, restul fiind lemn de lucru.

Comparînd aceste date referitoare la exploatarea pădurilor în România în perioada dintre cele două războaie mondiale cu ceea ce s-a arătat a fi fost capacitatea de producție, rezultă că an de an s-a depășit prin tăieri abuzive această capacitate. Astfel, pînă prin 1930 s-au tăiat în fiecare an aproximativ 8 400 000 m³ peste capacitatea maximă de producție. În anii 1931—1937 s-au tăiat peste capacitatea de producție anual 2 000 000 m³ de rășinoase și 200 000—300 000 m³ de foioase. De menționat că tăierile acestea abuzive au distrus păduri de stejar și de rășinoase, eructînd într-o oarecare măsură pe cele de fag. Evident, tăierile abuzive au fost mai intense în pădurile situate în apropierea șoselelor și drumurilor, a căilor ferate etc., adică în condiții mai ușoare de transportat lemnul decît în pădurile din munți, mai greu accesibile. În goana după profituri mari, întreprinderile exploatare au făcut tăieri masive pe văile ușor de pătruns și în lungul căilor de transport forestier construite cu investiții mici, ceea ce a dus la epuizarea arboretelor exploatate din unele bazine importante inzestrate cu drumuri. Astfel au fost devastate marile masive păduroase

²⁶ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 97.

²⁷ Enciclopedia Românel, vol. III, p. 457.

din Vrancea și Munții Apuseni, întinsele suprafețe din Secuime, Valea Lotrului, Maramureș, Poiana Ruscă, Valea Buzăului, pădurile Penteleului, ale Monteorului și altele. Sub pretextul „înzestrării” satelor cu izlazuri după reforma agrară din 1921 și până în 1925, au fost defrișate pentru aceleași interese ale marilor întreprinderi peste 900 000 ha de pădure cu lemn valoros²⁵. Tot marile întreprinderi forestiere au acaparat și au devastat pădurile statului de mare valoare, ca pădurea de stejar Mălul Roșu din apropierea Snagovului, pădurea Muza Mică de pe Valea Buzăului, pădurile de rășinoase și de fag pe văile riurilor Trotuș, Putna, Teleajen, Ialomița, Argeș și altele.

Fără de această exploatare prădalnică a fondului forestier al țării, grija pentru împăduriri și refacerea suprafețelor tăiate ras, pentru repopularea unor păduri exploatate abuziv, pentru restaurarea și ameliorarea arboretelor degradate s-a manifestat foarte slab. Până în 1930, când pădurile — cum s-a arătat mai înainte — au suferit un jaf cumplit, nu s-a împădurit decât circa 100 000 ha, adică circa 10 000 ha anual, iar în anii 1930—1937, prin activitatea CAPS-ului și a Direcției regimului silvic, s-au împădurit încă aproximativ 230 000 ha. Este de ajuns să se compare aceste cifre cu cele indicând tăierile pentru a avea una din explicațiile importante ale suprafeței întinse de terenuri degradate sau ale consecințelor grave avute asupra agriculturii din România.

Valorificarea lemnului din România a fost făcută foarte slab. Din aproximativ 6 000 000 m³ de lemn de lucru, 85% era folosit pentru fabricarea de cherestea și în mică măsură pentru lucrări de tâmplărie, 0,8% în construcții, iar restul în fabricarea hîrtiei și a celulozei, fabricarea unor produse chimice, producerea de furnir și de placaj. Cea mai mare parte a cherestelei produse era exportată. De asemenea, din aproximativ 9 000 000 m³ de lemn de foc exploatat, numai 10% avea întrebuințări industriale (la fabricarea mangalului sau pentru obținerea de produse de distilare), restul fiind utilizat pentru combustibil. Structura exportului de lemn al României evidențiază de asemenea valorificarea inferioară a acestei bogății a țării.

Structura exportului de lemn al României în anii 1920—1937 **
(în mil m³)

Anii	Total	Cherestea de rășinoase	Lemn de foc	Cherestea de stejar	Alte sorturi de lemn brut	Cărbuni de lemn
1920—1924	3429	1485	1747	40	118	39
1925—1929	5044	2869	1758	183	103	131
1930—1934	2406	1535	633	134	104	—
1935	1604	1214	200	113	77	—
1936	1884	1252	201	184	247	—
1937	2000	1376	255	131	238	—

Aceste date arată, pe de o parte, scăderea puternică a exportului de lemn (după 1925), predominarea în cadrul acestui export a cherestelei de rășinoase, ea și interesul pieței străine pentru lemnul de stejar și alte

²⁵ Legea pășunilor comunale din 1920 a prevăzut exproprierea unor păduri pentru crearea de izlazuri acolo unde schimbarea destinației nu vătămă un interes general. Pădurea trebuia tăiată într-un anumit termen.

²⁶ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 98.

... exportul de lemn brut (sau după o primă prelucrare) ... în economia națională a României, exportul de ... din lemn a fost neînsemnat.

La ce măsură acest export de lemn era în contradicție cu posibilitățile reale ale țării noastre ne-o arată următoarea situație :

Capacitatea normală a producției, consumul intern și exportul de lemn al României în 1936²⁰
(în mil m³)

Sortiment	Capacitate normală de producție a pădurilor	Consumul intern	Disponibil pentru export
Lemn de foc	12 590	9 250	3 340
„ „ lucru folioase	2 800	2 660	140
„ „ „ rășinoase	3 230	3 122	108
TOTAL	18 620	15 032	3 588

Comparând exportul efectiv de lemn cu posibilitățile normale ale producției pădurilor, constatăm, pe de o parte, un export de peste 10 ori mai mare decât posibilitățile pentru cheresteaua de rășinoase și de 2—3 ori mai mare pentru lemnul de folioase și, în schimb, un export extrem de mic față de posibilități pentru lemnul de foc. Ca atare, la „lemnul de foc și cheresteaua de fag raportul dintre exportul normal și cel real este pozitiv, adică exportăm mult mai puțin decât în mod normal, în schimb la cheresteaua de rășinoase și stejar acest raport este negativ. Cu alte cuvinte, din sortimentele de lemn de calitate inferioară nu exportăm nici măcar atita cât ar permite posibilitățile oferite de păduri. Din contră, la sortimentele de valoare, cum este cheresteaua de rășinoase și stejar, lucrurile se petrec invers. Din acestea exportăm mai mult decât ar permite capacitatea normală de exploatare a pădurilor”²¹. Trebuie precizat că politica economică de stat a favorizat acest export, deoarece contribuia în măsură însemnată la activarea balanței comerciale și aducea deize în cadrul balanței de plăți externe.

Astfel, în anii 1925—1928, exportul de lemn a adus, în medie, 3 miliarde de lei anual, adică mai mult de 16% din valoarea totală a exportului țării, fiind a treia marfă ca importanță după cereale și petrol. Izbucnirea crizei pe piața mondială capitalistă și puternica scădere a prețurilor lemnului au redus la mai puțin de 50% exportul românesc de lemn cantitativ și valoric, procentul său din totalul exportului coborând la circa 10%.

Întrebuințarea lemnului, în special a celui de molift, brad și larice, ca și fagul sau plopul, pentru fabricarea celulozei și hârtiei a dus la opuzarea masivelor păduroase din regiunile învecinate cu fabricile respective, în timp ce stuful, paiele și papura nu erau de loc utilizate.

Este important de semnalat faptul că industria de prelucrare a lemnului — fabrici de cherestea în special — s-a dezvoltat în țara noastră în perioada interbelică în mod disproporționat față de sursa de materie primă, respectiv față de posibilitatea de exploatare normală a pădurilor. Din cele 18 600 000

²⁰ Dr. V. Sabau, *Organizarea producției forestiere în cadrul unei politici economice naționale*, București, 1937, p. 14.

²¹ *Ibidem*, p. 19.

m³ de lemn posibil de extras anual din păduri, în fabricile de cherestea se puteau livra aproximativ 70% din lemnul de rășinoase și 20% din cele de foioase, sau, în total, 4 300 000 m³ (cea mai mare parte din lemnul de foioase consumându-se sub formă brută de lemn de foc sau ca lemn de lucru în construcții, ca pari de mină etc.). Față de această posibilitate a pădurilor, capacitatea de producție a fabricilor de cherestea era de 12—13 000 000 m³, deci de trei ori mai mare decât potențialul de alimentare cu materie primă. În 1937 funcționau în țară 670 de întreprinderi în industria lemnului (din care 161 de fabrici de cherestea) cu 64 476 CP forță motrică și 2,3 miliarde de lei capital, în afară de 24 de fabrici de hirtie, celuloză, distilerii de lemn cu 50 481 CP forță motrică și 1,7 miliarde de lei capital. În comparație cu celelalte țări europene, România era dintre cele mai bine utilizate cu gătore mecanice. Dezvoltarea însă exagerată a industriei de cherestea pentru export era disproporționată față de celelalte ramuri ale industriei lemnului (fabrici de mobile, tâmplărie mecanică, butoaie, căruțarie, unelte etc.), care nu satisfăceau în întregime nici consumul intern³². Este evident că marile întreprinderi de cherestea, multe cu capital străin, acționau în sensul fortării capacității de producție a pădurilor.

Care a fost structura proprietății fondului forestier al României în perioada dintre cele două războaie mondiale?

Pădurile erau în proprietatea statului, a moșierilor și a întreprinderilor particulare capitaliste, a unor comune, instituții publice (de binefacere, de cultură etc.) sau a unor colectivități.

Structura proprietății forestiere în România în 1939 ³³

Categorii de proprietate	mii ha	%
TOTAL PĂDURI	6 449	100,0
Domeniile statului	1 904	29,5
Domeniile Coroanei	61	0,9
Proprietate particulară	1 867	29,0
Proprietate a comunelor	746	11,6
Instituții publice de binefacere, de cultură, cu caracter privat	562	8,7
Proprietate a unor colectivități (composesorate, fonduri grănicerești, moșneni)	1 309	20,3

Din aceste date reiese că statul poseda aproape o treime din suprafața de păduri a țării, fiind cel mai important proprietar. Pădurile aparținând statului, până în 1930, au fost administrate de Casa pădurilor, înființată în 1910, și care efectua de asemenea controlul exploatării tuturor pădurilor țării, indiferent cui aparțineau. Prin legea din 25 aprilie 1930 a fost înființată Casa autonomă a pădurilor statului (C.A.P.S.), instituție cu caracter de regie publică comercială, cu buget și gestiune financiară proprie. Prin aceasta a fost separată administrarea și exploatarea pădurilor statului de controlul și de poliția forestieră aparținând organelor de stat, respectiv Ministerul Agriculturii.

³² Ibidem, p. 38—39.

³³ Enciclopedia României, vol. III, p. 462.

Instituțiile publice din *Transilvania* care posedau păduri erau :

— comune, județe, școli, biserici	713 562	ha
— fondurile grănicerești din Năsăud și Caransebeș	196 362	„
— biserici și fundații religioase	50 894	„
— alte fundații publice și particulare	15 501	„
— posesoratele țărănești	645 818	„
<i>În Moldova de nord</i> de asemenea posedau :		
— fondurile religioase	213 613	„
— comunele	32 864	„
— asociațiile satești	15 237	„

În vechea Românie instituții proprietari de păduri erau :

— Domeniile Coroanei	61 126	ha
— Eforia spitalelor civile București	58 992	„
— Eforia spitalelor „Sf. Spiridon” Iași	21 588	„
— comune, județe, biserici	52 587	„

Proprietatea particulară, societăți pe acțiuni sau în nume colectiv, proprietari individuali stăpâneau 29% din păduri, într-un procent mai mare în vechea Românie decât în Transilvania³⁴. Această repartitie a proprietății pădurilor explică de ce a fost posibilă exploatarea prădalnică a fondului forestier în România. Pe lângă faptul că multe întreprinderi capitaliste — societăți mari pentru exploatarea lemnului — aveau în proprietate masive păduroase, ele luau în arendă pentru exploatare o mare parte din pădurile aparținând altor proprietari partienari sau unor colectivități. De asemenea și o bună parte din pădurile statului erau date în concesiune pentru exploatare acestor societăți, abia după 1930 Casa pădurilor statului trecând la sistemul exploatării în regie de stat.

Subliniem că acolo unde exploatarea era făcută de către proprietari : comune, instituții publice, posesoriate, fonduri grănicerești, deși se efectua cu mai multă grijă, avea același caracter de exploatare capitalistă, dăunătoare față de fondul forestier național.

Capitalul monopolist străin a deținut poziții puternice în industria de exploatarea lemnului din România, dirijând, cum arăta „Revista pădurilor”, de la Milano, Geneva și Budapesta operațiile pentru lichidarea pădurilor noastre de rășinoase, găsind soluții ca să poată tăia oricât, fără a ține seama de capacitatea normală de producție a pădurilor din România³⁵. În aceste condiții, specialiștii vremii subliniau că, dacă pădurile românești au fost exploatate prădalnic până la epuizare, aceasta se datora întreprinderilor capitaliste, cu deosebire celor cu capital străin, care urmăreau profituri cât mai ridicate indiferent de starea în care rămâneau pădurile după exploatare sau de nevoile economiei naționale. Faptul că unele din întreprinderile capitaliste care exploatau păduri funcționau sub denumirea de cooperative (în 1930 funcționau 236 de cooperative forestiere cu un

³⁴ Datele privind proprietatea forestieră a instituțiilor publice în D. A. Șurlian și G. I. Ionesco, *Les conditions forestières de la Roumanie. Production, industrie et commerce du bois*, București, 1932, p. 11—12.

³⁵ „Revista pădurilor”, 1937, nr. 2, p. 246—245 : *Debușurile lemnului românesc*.

capital de 222 000 000 de lei) nu schimba cu nimic situația, întrucît cooperația forestieră, ca și cea agricolă, era o exploatare pur capitalistă. Specialiștii vremii în domeniul forestier subliniau că „sistemul cooperatist... s-a confundat sau, mai bine zis, și-a identificat scopurile cu ale societăților exploatare”³⁶.

Pentru o asemenea exploatare a pădurilor țării au fost utilizate diverse căi. Astfel au fost acordate de către stat mii de ha de păduri de rășinoase cu prețuri derizorii unor fabrici de hîrtie în scopul încurajării industriei naționale. „Nici un arbore nu s-a exploatat pentru fabrica de hîrtie—arăta un studiu asupra politicii silvice—, pădurea a fost vîndută de a doua zi unei societăți de exploatare cu respectiva diferență de preț, iar acum, după 50 de ani, la vremea lichidării definitive a exploatării și a contractului, printr-o ingenioasă interpretare, se constată—întîi de către ingineri silvici și apoi de arbitri—că tot statul mai este dator fabricii de hîrtie o importantă cantitate de material lemnos, pe care trebuie să i-o dea gratuit”³⁷.

Unei întreprinderi forestiere cu capital străin i s-au dat spre exploatare păduri din Maramureș spre a extrage tanin de coajă de brad într-o fabrică pe care urma s-o instaleze. Deși a exploatat sute de m³ de molid, întreprinderea respectivă nu a înființat nici o fabrică de tanin³⁸.

Concesiunile acordate capitalului străin, folosite drept pretext, în special după 1929, pentru valorificarea bogățiilor țării, „au fost în fapt prilej de cedare către societăți străine a celor mai frumoase păduri ale țării pe prețuri ce n-au acoperit nici costul regenerării lor, rămas pe seama statului”³⁹.

Prin Codul silvic din 1910, modificat în 1923, 1929 și 1933, împreună cu alte legi care reglementau regimul silvic, departe de a se fi luat măsuri reale, eficiente pentru ocrotirea pădurilor, se lăsau posibilități largi exploatareii capitaliste prădănice. Gospodăria pădurilor statului era în sarcina Casei autonome a pădurilor statului (C.A.P.S.), iar cea a pădurilor administrate sau tutelate de stat era în seama Direcției regimului silvic din Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Asupra restului de păduri proprietate particulară statul avea numai un control general, supraveghind aplicarea principiilor legii silvice. Din chiar primul capitol al Codului silvic se preciza că „regimul silvic”, adică anumite reguli restrictive în administrarea și exploatarea pădurilor, se aplicau numai pădurilor din proprietatea statului, comunelor, persoanelor morale de drept public (așezăminte de binefacere, de cultură, bisericii etc.), pădurilor pe care moșnenii le stăpîneau în devălmășie, ca și unor păduri de protecție. Restul pădurilor rămîneau în afara acestor obligații. În consecință, aproximativ 3 000 000 ha de pădure, sau circa 50 % din pădurile României, nu intrau în prevederile acestui regim⁴⁰. Dacă pădurile supuse regimului silvic se puteau exploata numai în baza unui „amenajament”, un regulament de exploatare întocmit pe baza unui studiu al pădurii respective, celelalte păduri nu aveau o asemenea obligație. Iată cum se justifică o asemenea politică forestieră

³⁶ *Enciclopedia României*, vol. II, p. 465.

³⁷ Ing. P. Ioan, *Politica silvică națională*, p. 41—42.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Enciclopedia României*, vol. III, p. 457.

a statului: „Amenajamentul pădurilor publice trebuie considerat ca o măsură de interes general. În pădurile particulare obligația de a menține o folosință și un capital variabil nu există la un nivel atât de ridicat ca la celelalte. Proprietarul își reglementează aici tăierile după nevoile sale”⁴¹. În realitate, în aceste păduri tăierile se făceau după interesele fără limită ale întreprinderilor pentru obținerea unor profituri deosebit de mari în dauna fondului național forestier.

Trăgînd concluzii din studiul politicii de amenajare a pădurilor în țara noastră, dr. V. Săbău scria: „...Rezultă că proprietatea privată își taie pădurile în mod prea grăbit... Concepția liberală a Codului silvic de a da latitudine proprietarului să-și aleagă regimul... și să decidă asupra respectării raportului susținut trebuie revizuită. Din cifrele prezentate în acest studiu rezultă limpede că legea silvică este prea îngăduitoare față de această categorie de proprietari și din această cauză pădurile lor sînt expuse pustiirii”⁴². El preconiza ca măsuri deosebit de urgente ce trebuiau luate un control sever asupra angajamentelor și regulamentelor de exploatare aplicate proprietarilor particulari, control asupra activității de amenajare a fiecărui agent amenajist, restrîngerea aplicării tăierilor rase, prin a căror aplicare se descoperea solul pe suprafețe întinse etc.

Supravegherea și paza pădurilor se făcea de către agenții silvici (ingineri, conducători, brigadieri și pădurari). Lipsa de grijă pentru calificarea personalului silvic a avut consecințe serioase prin existența unor cadre restrîmte față de necesitățile silviculturii. Unui inginer silvic îi revenea în pădurile statului și în cele administrate de stat 6 071 ha, unui conducător silvic 28 615 ha, unui brigadier 2 840 ha, iar unui paznic 532 ha⁴³. În același timp, în alte țări capitaliste, pentru un inginer silvic, șef de ocol sau agent exterior care lucra efectiv pe teren, reveneau 1 000—2 000 ha de pădure.

Cu toate acestea, învățămîntul și cercetarea științifică în domeniul forestier au înregistrat unele progrese în țara noastră. Preocupări în acest domeniu au existat încă de la mijlocul secolului trecut. În 1893 a fost creată Școala silvică de la Brănești, separîndu-se învățămîntul silvic de cel agricol. În perioada interbelică au funcționat școli de brigadieri silvici și de pădurari (învățămînt inferior), școala de conducători silvici de la Timișoara (învățămîntul mediu) și secția silvică a Școlii politehnice, care pregătea ingineri silvici. O dată cu înființarea C.A.P.S. în aprilie 1930, s-au creat în cadrul său pentru cercetarea științifică un birou de studii, unul de publicații și trei laboratoare: de cercetarea solului, de entomologie și de botanică - patologie forestieră, instalate la Școala politehnică. În mai 1933, la propunerea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, această unitate de cercetare din cadrul C.A.P.S. a fost transformată în Institutul de cercetări și experimentație forestieră (I.C.E.F.). Datorită activității unor valoroși oameni de știință, ca prof. ing. I. Demetrescu, prof. ing. C.C. Georgescu, prof. ing. D. Sburlan etc., au fost întreprinse

⁴¹ Ibidem.

⁴² Dr. V. Săbău, *Politica de amenajare a pădurilor românești în lumina statisticii*, București, 1937, p. 24.

⁴³ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 96.

a statului: „Amenajamentul pădurilor publice trebuie considerat ca o măsură de interes general. În pădurile particulare obligația de a menține o folosință și un capital variabil nu există la un nivel atât de ridicat ca la celelalte. Proprietarul își reglementează aici tăierile după nevoile sale”⁴¹. În realitate, în aceste păduri tăierile se făceau după interesele fără limită ale întreprinderilor pentru obținerea unor profituri deosebit de mari în dauna fondului național forestier.

Trăgînd concluzii din studiul politicii de amenajare a pădurilor în țara noastră, dr. V. Săbău scria: „...Rezultă că proprietatea privată își taie pădurile în mod prea grăbit... Concepția liberală a Codului silvic de a da latitudine proprietarului să-și aleagă regimul... și să decidă asupra respectării raportului susținut trebuie revizuită. Din cifrele prezentate în acest studiu rezultă limpede că legea silvică este prea îngăduitoare față de această categorie de proprietari și din această cauză pădurile lor sînt expuse pustiirii”⁴². El preconiza ca măsuri deosebit de urgente ce trebuiau luate un control sever asupra angajamentelor și regulamentelor de exploatare aplicate proprietarilor particulari, control asupra activității de amenajare a fiecărui agent amenajist, restrîngerea aplicării tăierilor rase, prin a căror aplicare se descoperea solul pe suprafețe întinse etc.

Supravegherea și paza pădurilor se făcea de către agenții silvici (ingineri, conductorii, brigadierii și pădurarii). Lipsa de grijă pentru calificarea personalului silvic a avut consecințe serioase prin existența unor cadre restrînse față de necesitățile silviculturii. Unui inginer silvic îi revenea în pădurile statului și în cele administrate de stat 6 071 ha, unui conductor silvic 28 615 ha, unui brigadier 2 840 ha, iar unui paznic 532 ha⁴³. În același timp, în alte țări capitaliste, pentru un inginer silvic, șef de ocol sau agent exterior care lucra efectiv pe teren, reveneau 1 000—2 000 ha de pădure.

Cu toate acestea, învățămîntul și cercetarea științifică în domeniul forestier au înregistrat unele progrese în țara noastră. Preocupări în acest domeniu au existat încă de la mijlocul secolului trecut. În 1893 a fost creată Școala silvică de la Brănești, separîndu-se învățămîntul silvic de cel agricol. În perioada interbelică au funcționat școli de brigadierii silvici și de pădurarii (învățămînt inferior), școala de conductorii silvici de la Timișoara (învățămîntul mediu) și secția silvică a Școlii politehnice, care pregătea inginerii silvici. O dată cu înființarea C.A.P.S. în aprilie 1930, s-au creat în cadrul său pentru cercetarea științifică un birou de studii, unul de publicații și trei laboratoare: de cercetarea solului, de entomologie și de botanică - patologie forestieră, instalate la Școala politehnică. În mai 1933, la propunerea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, această unitate de cercetare din cadrul C.A.P.S. a fost transformată în Institutul de cercetări și experimentație forestieră (I.C.E.F.). Datorită activității unor valoroși oameni de știință, ca prof. ing. I. Demetrescu, prof. ing. C.O. Georgescu, prof. ing. D. Sburlan etc., au fost întreprinse

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² Dr. V. Săbău, *Politica de amenajare a pădurilor românești în lumina statisticii*, București, 1937, p. 24.

⁴³ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 96.

cercetări în domeniul exploatării și protecției pădurilor, a dendrologiei, pedologiei, fitopatologiei forestiere, ameliorațiilor și geniului forestier, economiei forestiere etc. În exterior, I.C.E.F. poseda stațiuni regionale de experimentări, ocoale silvice experimentale, rezervații și centre de cercetări. Mijloacele materiale însă de care a dispus institutul erau, din păcate, prea mici în raport cu necesitățile cercetării științifice din acest domeniu.

În pădurile exploatate de întreprinderile capitaliste, locul specialiștilor, din păcate, îl ocupau antreprenorii, comercianții din domeniul lemnului sau alte persoane, străine de profesiunea de silvicultor. Muncitorii forestieri, care după statistica oficială se cifrau la aproximativ 250 000 de lucrători anual, erau în mare parte sezonieri și fără o calificare specială. Exploatarea acestor muncitori de către întreprinderile capitaliste era dintre cele mai grele din România. „De obicei — seria studiul citat — în lucrările forestiere se activează de dimineață și pînă la apusul soarelui”⁴⁴.

Este evident că, în aceste condiții de exploatare a pădurilor, legislația silvică, departe de a apăra fondul forestier al țării, favoriza distrugerea sa”. „Eficacitatea legilor silvice românești — seria un specialist — a fost și este discutabilă în mare măsură, pe de o parte din cauza moralei noastre scăzute în materie de respectul legii și, în al doilea rînd, pentru că ne-a lipsit pînă acum cîțiva ani o administrație silvică corespunzătoare”⁴⁵, evident fiind vorba în primul rînd de „respectul” legii silvice de către întreprinderile exploatatoare. Despre ce „eficiență” a legislației silvice putea fi vorba cînd statistica arăta că media infractorilor la dispozițiile Codului silvic a fost în anii 1925—1926 de 226 612 infractori, în anii 1937—1938 au fost 229 910 infractori, iar anual erau condamnați definitiv 161 629 de infractori. Statul era foarte „înțelegător” cu întreprinderile contraveniente. Astfel, în anii 1933—1938 a acceptat „prin bună învoială” tranzacții prin care a redus amenzile aplicate cu 90 %, adică în loc de suma de 56 598 000 de lei a primit 1 437 812 lei. După aprecierile specialiștilor silvici, ar fi trebuit încasat anual, conform valorii reale a pagubelor cauzate prin infracțiunile la legile silvice, aproximativ 1 miliard de lei⁴⁶. Chiar tariful amenzilor prevăzute de Codul silvic nu asigura nici pe departe recuperarea pagubelor; Codul silvic, spre exemplu, prevedea o amendă de 1 100 de lei pentru tăierea ilegală a unui stejar de 0,50 m diametru, iar valoarea acestuia era de cel puțin 3 000 de lei⁴⁷.

Examinarea situației fondului forestier al României în perioada interbelică se poate în relief o îngrijorătoare stare de degradare a pădurilor. „Ne aflăm în fața unei crize structurale a pădurilor — conchidea V. Madgearu —, a cărei soluționare nu se poate aștepta decît în timp îndelungat. Această situație este concretizată în necesitatea absolută de a repune în valoare 3 000 000 ha de terenuri păduroase degradate”⁴⁸.

⁴⁴ *Enciclopedia României*, vol. III, p. 461.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 107.

⁴⁶ *Aspecte ale economiei românești*, București, Consiliul Superior Economic, 1939, p. 101—102.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ V. Madgearu, *op. cit.*, p. 100.

ASPECTS DE L'HISTORIQUE DE L'ÉCONOMIE FORESTIÈRE DE LA ROUMANIE DE L'ENTRE-DEUX-GUERRES (1919—1939)

RÉSUMÉ

Pendant la période de l'entre-deux-guerres, la Roumanie s'est située dans le groupe moyen des pays européens en ce qui concerne le taux des forêts dans l'ensemble du territoire, taux considéré par la science sylvicole comme un minimum nécessaire à la satisfaction des besoins de la population d'un Etat. Au point de vue des espèces, les forêts de feuillus représentaient 75% du domaine sylvicole et celles de résineux seulement 25%, ce qui signifie que le bois de sapin, d'épicéa et de pin n'aurait pas dû être exporté. Une situation défavorable du fonds forestier, due à l'exploitation capitaliste irrationnelle, présentait également la distribution des espèces d'après l'âge des arbres des forêts du pays, ce qui déterminait une production annuelle réduite.

Parmi les causes qui ont contribué au mauvais état des forêts il convient de mentionner : leur exploitation irrationnelle et souvent dévastatrice, des investissements réduits, la non-régénération à temps des bois coupés au ras du sol ou le pâturage abusif, les immenses dégâts provoqués par les agents nuisibles par suite de l'état phytosanitaire insatisfaisant.

Si l'on compare les données concernant la mise en valeur des forêts pendant la période de l'entre-deux-guerres à la capacité normale de production, il résulte qu'une exploitation abusive a été effectuée d'année en année, ce qui a constitué en fait la principale cause du regrès du fonds forestier.

Dans le même temps, la mise en valeur du bois a été particulièrement déficitaire, si l'on rappelle que sur 6 millions de m³ de bois 85% étaient employés pour la production du bois de sciage et le reste pour la fabrication du papier, de la cellulose, etc. L'exportation du bois de sciage de résineux a, pendant la même période, dépassé de dix fois les possibilités normales du fonds forestier du pays. Cette situation explique pourquoi l'industrie de façonnage du bois — respectivement les fabriques de bois de sciage — s'est développé de manière disproportionnée par rapport aux possibilités réelles de matière première.